

Силабус курсу
ТЕОРІЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Освітній ступінь: бакалавр
Галузь знань: 03 Гуманітарні науки
Спеціальність: 033 Філософія
Освітньо-професійна програма: «Аналітика суспільних процесів»
Кількість кредитів: 3
Рік підготовки: 3; семестр: 6
Компонент освітньої програми: вибіркова
Дні занять: середа, ауд. 1003, III-IV пари
Консультації: четвер, ауд. 31а, V пара
Мова викладання: українська

Керівник курсу:	Кандидат економічних наук, доцент кафедри філософії та суспільних наук – Грушко Віктор Сергійович
Контактні телефони викладача:	097 145 38 41
E-mail викладача:	grushko.vs@gmail.com
Сторінка викладача	http://tnpu.edu.ua/faculty/history/grushko-v-ktor-serg-yovich.php?clear_cache=Y
Сторінка курсу в Moodle	https://elr.tnpu.edu.ua/course/view.php?id=3613

Анотація дисципліни

«Теорія сталого розвитку», як дисципліна зорієнтована на формування знань з концепції сталого розвитку та отримання навичок та вмінь розробки стратегій; розуміння сутності сталого розвитку суспільства як на глобальному, так і на національному, регіональному та місцевому рівні. Дисципліна є важливою частиною підготовки спеціаліста: аналітика суспільних процесів, що має допомогти студентам перевести вже набуті знання у площину їх практичного використання. Предмет «Теорія сталого розвитку» забезпечує опанування знаннями з: еволюції та формування концептуальних основ сталого розвитку суспільства; впливу глобалізації на розвиток різних сфер діяльності та шляхів вирішення проблематики сталого розвитку у світі, країні, регіонах на рівні місцевих громад; формування міжнародних, національних, регіональних, місцевих стратегій сталого розвитку.

Мета курсу: формування знань про сталий розвиток та отримання навичок та вмінь розробки стратегій сталого розвитку; розуміння сутності сталого розвитку суспільства як на глобальному, так і на національному, регіональному та місцевому рівнях; формування знань з впливу глобалізації на розвиток різних сфер діяльності та шляхів вирішення проблематики сталого розвитку у світі, країні, регіонах, на рівні місцевих громад; формування механізмів реалізації стратегії сталого розвитку; здійснення моніторингу за реалізацією стратегій сталого розвитку різних галузей економіки.

Основні завдання: формування знань з основ сталого розвитку економіки; набуття навичок та умінь самостійно вирішувати практичні питання з урахуванням впливу наслідків діяльності для сталого розвитку економіки; вміти визначати основні аспекти у діяльності, що мають вплив на сталий розвиток; вміти визначати проблеми, які стоять перед суспільством і які можуть бути вирішені шляхом використання та дотримання принципів сталого розвитку економіки; виявляти фактори, що впливають на сталий розвиток національної економіки; набути знання та вміння використовувати принципи сталого розвитку для вирішення конфліктів між різними економічними інтересами груп у суспільстві та окремих людей.

Зміст дисципліни «Теорія сталого розвитку» розроблено на основі відповідних положень щодо підготовки фахівців спеціальності 033 філософія (Аналітика суспільних процесів), норм і традицій вищої університетської освіти, а також профілю освітньо-професійної програми.

Структура курсу

Години (лек./сем.)	Тема	Результати навчання	Завдання
- / 2	1. Історія формування теорії розвитку	Девелопменталістика. Модернізм. Глобалізація. Лінійна модель. Індустріалізація. Урбанізація, Комерціалізація. Кейнсіанська концепція росту. Теорія квазістабільного розвитку Х. Лейбенштайна. Хибне коло нестачі нестачі капіталу Р. Нурксе. Модель двох дефіцитів Х. Ченері та А. Страута. Капітальний фундаменталізм Р.Харрода і Є.Домара.	Питання, кейси
2 / 2	2. Межі росту	Невірні стратегії розвитку. Межі за якими діяльність системи перестає бути безпечною. Фізичні, організаційні, психологічні, політичні, фінансові форми виходу за межі. Залежність між запитами людства і можливостями планети. Системний підхід. Динамічні системи.	Питання, кейси
2 / 2	3. Експонентне зростання	Відмінності між експонентним та лінійним зростанням. Експонентне зростання і обмеженість можливостей планети. Експонентне зростання, як загроза. Складність управління експонентним зростанням.	Питання, кейси
2 / 2	4. Зростання дороговизни ресурсів	Вичерпання невідновлювальних джерел енергії. Забруднення навколишнього середовища. Зростання затрат під впливом екологічних та соціальних факторів. Зростання потреби у кількості і якості природних ресурсів.	Питання,, кейси
2 / 2	5. Природа як капітал	Екологічне навантаження. Забруднення, як ознака неефективності. Ефективність організації викидів забруднювачів в навколишнє середовище. Глобальне потепління. Позитивні і негативні зворотні зв'язки під впливом антропогенної діяльності. Економічні втрати від природних катаклізмів. Вплив зміни клімату на соціально-економічний сектор. Зміна клімату і здоров'я людей.	Питання, кейси
2 / 2	6. Моделювання майбутнього	Розвиток процесів в умовах великої кількості перемінних. Нелінійні зв'язки в реальному світі. Нелінійне зростання затрат на кожну наступну одиницю виробленої продукції. Зниження якості ресурсів зі зростанням кількості їх використання. Ємкість навколишнього середовища. Здатність природи до самоочищення. Зниження здатності природної системи до відновлення	Питання, кейси

2 / 2	7. Межі стійкого стану	Екологічне навантаження. Проблеми з доступом до енергії. Повернення до стійкого стану. Заміна одних ресурсів іншими. Зелена революція у сільському господарстві. Ймовірність зіткнення з кількома межами стійкості одночасно. Вибір між перспективою катастрофи чи контрольованого зменшення екологічного навантаження.	Питання, кейси
2/2	8. Технології і природні ресурси	Перебільшення ролі технологій і недооцінка важливості природних ресурсів. Запізнення появи необхідних технологій. Технології і ринкова економіка в навколишньому природному середовищі. «Дематеріалізація» економіки. Безвідходні технології.	Питання, кейси
2/2	9. Перехід до стійкої системи	Стійкий стан і менше споживання природних ресурсів. Стійкий стан і мораль суспільства. Відмова від надлишків. Виробництво продукції максимально тривалого використання. Заходи, щодо зниження масштабів забруднення. Підвищення ефективності використання ресурсів.	Питання, кейси
-/2	10. Засоби переходу до стійкого стану	Різноманітність і багатогранність, як умова досягнення стійкості. Поміркованість у статках. Енергозощадливість. Орієнтація на відновлювальні джерела енергії. Збереження дикої природи. Економіка, як засіб, а не мета. Замкнуті системи матеріального виробництва. Розвиток замість зростання. Розвиток людського потенціалу.	Питання, кейси

Формування загальних, фахових компетенстей і програмні результати навчання

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
ЗК 1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.
ЗК 2	Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями та інноваційними технологіями
ЗК 3	Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК 4	Здатність бути критичним і самокритичним.
ЗК 5	Здатність до проведення аналітичних і наукових досліджень на відповідному рівні.
ЗК 6	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК 9	Здатність до міжособистісної взаємодії та роботи в команді.
ЗК 10	Здатність до самоорганізації та автономної роботи.
ЗК 13	Здатність креативно мислити та генерувати нові ідеї.
ЗК 14	Здатність до діалогу та співпраці з представниками інших професійних груп різного рівня, з експертами в інших галузях знань/видах діяльності.
ФК 3	Здатність використовувати у професійній діяльності знання про розвиток основних ідей, учень та напрямків суспільних дисциплін.
ФК 5	Здатність аналізувати сучасні філософські та суспільно-політичні й економічні проблеми та вчення.
ФК 6	Здатність здійснювати інтелектуальну, логіко-мисленнєву діяльність, спрямовану на вирішення практичних завдань.

ФК 7	Здатність викладати міркування послідовно, логічно, систематично й аргументовано та робити ґрунтовні смислові узагальнення, висновки.
ФК 11	Здатність застосовувати в аналітичній діяльності знання про засади, розвиток і сучасний стан наукового та гуманітарного знання.
ПРН 1	Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, конструювати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку і професійного самовдосконалення.
ПРН 3	Застосовувати сучасні методики і технології, володіти способами інформаційно-описової діяльності, систематизування даних, структурування, опису предметної сфери (виділяти ключові категорії, поняття, персоналії, групи проблем або проблеми, систематизувати концепції, технології, методи вирішення проблем, ведення власної бази даних, укладання наукових робіт, рефератів тощо); дотримуватися правил академічної доброчесності;
ПРН 6	Знати основні напрями, тенденції, проблематику сучасної філософії та суспільних наук.
ПРН 11	Вміти аналізувати міркування, різні види інформації, факти, статистичні дані, робити ґрунтовні смислові узагальнення, висновки, прогнози та надавати рекомендації.
ПРН 16	Вміти застосовувати загальногуманітарні, філософські, політичні й економічні знання в різних сферах життєдіяльності.
ПРН 22	Знати нормативну суспільно-політичну й економічну теорію, їх прикладний та порівняльні аспекти; використовувати понятійно-категоріальний та аналітично-дослідницький апарат сучасної світової суспільної думки.

Літературні джерела

1. Глобалізація і безпека розвитку / О. Г. Білорус, Д. Г. Лук'яненко і ін. – К.: КНЕУ, 2001. – 733 с
2. Вернадский В. И. Биосфера и ноосфера / В. И. Вернадский ; сост. Н.А. Костяшкин, Е.М. Гончарова. – М.: Айрис-пресс, 2003. – 575 с.
3. Глобалізація і безпека розвитку / О.Г.Білорус, Д.Г.Лук'яненко і ін. – К.: КНЕУ, 2001. –733 с.
4. Даймонд Дж. Коллапс. Почему одни общества выживают, а другие умирают / Джаред Даймонд. – М.: АСТ : Астрель : Полиграфиздат, 2010. – 762 с.
5. Дейлі Г. Поза зростанням. Економічна теорія сталого розвитку / Дейлі Г. – К.: Інтелсфера, 2002. – 312 с.
6. Кен Й. Устойчивое развитие : перспективы и проблемы. Экономика природопользования / Й. Кен. – К.: Наукова думка, 1998. – С. 147-174.
7. Клименко Л., Клименко М., Клименко О. Сталий розвиток місцевих громад / Людмила Клименко, Микола Клименко, Олександр Клименко. К.: Кондор, 2018 .- 296 с.
8. Медоуз Д. Х., Медоуз Д. Л., Рэндерс Й., Беренс В. В. Пределы роста. – М.: Издательство МГУ, 1991. – 207 с.
9. Основи стійкого розвитку: навчальний посібник / За заг. ред. д.е.н., проф. Л. Г. Мельника. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2005. – 654 с.
10. Садовенко А. Сталий розвиток суспільства: навчальний посібник / А. Садовенко, Л. Масловська, В. Середа, Т. Тимочко. – 2 вид. – К., 2011. – 392 с.
11. Социально-экономический потенциал устойчивого развития. Учебник /Под ред. проф. Л.Г. Мельника и проф. Н.Ханса. – Сумы: Университетская книга, 2007. –1207 с.
12. Чандрен Наїр. Держава сталого розвитку. Майбутнє урядування, економіки та суспільства / Чандрен Наїр. – К.: Наш Формат. 2020. – 288 с.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються відповідно до критеріїв якості знань. Перескладання модуля відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%.
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються не більше 5 балів. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, участь в представленні соціального проекту) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із викладачем.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Опитування під час занять – усно	80
Модуль 1 (теми 1-5) – обговорення кейсів	10
Модуль 2 (теми 5-10) – обговорення кейсів	10
Ессе (теми 1-8) – індивідуальна письмова робота	-
Залік (теми 1-8) – тести, завдання, кейси	-

Шкала оцінювання студентів:

ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	відмінно
B	85-89	добре
C	75-84	добре
D	65-74	задовільно
E	60-64	достатньо
FX	35-59	незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом